

**KWALIFIKOWALNOŚĆ WYDATKÓW W RAMACH
DZIAŁANIA 3.2 Efektywność energetyczna
PODDZIAŁANIA 3.2.5 Efektywność energetyczna–
– wymiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych
Typu III: – wymiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych**

Z zastrzeżeniem zasad określonych dla pomocy publicznej¹, początkiem okresu kwalifikowalności wydatków jest **1 stycznia 2014 r.** W przypadku projektów rozpoczętych przed początkową datą kwalifikowalności wydatków, do współfinansowania kwalifikują się jedynie wydatki faktycznie poniesione od tej daty. Wydatki poniesione wcześniej nie stanowią wydatku kwalifikowalnego. Kończącą datą kwalifikowalności wydatków jest dzień **31 grudnia 2023 r.**

Do wsparcia kwalifikują się wyłącznie te projekty, które nie zostały fizycznie (tj. rzeczowo) ukończone lub w pełni zrealizowane przed złożeniem wniosku o dofinansowanie w ramach ogłoszonego konkursu, niezależnie od tego, czy wszystkie powiązane płatności zostały dokonane przez Beneficjenta.

Ocena kwalifikowalności wydatku polega na analizie jego poniesienia z obowiązującymi przepisami prawa unijnego i prawa krajowego, umową o dofinansowanie/decyzją/porozumieniem, Wytycznymi Ministra Rozwoju i Finansów w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z 19 lipca 2017 r. (zwanymi dalej Wytycznymi) oraz innymi dokumentami, do których stosowania Beneficjent zobowiązał się w umowie o dofinansowanie/decyzji/porozumieniu.

Na etapie oceny formalnej i merytorycznej projektu o dofinansowanie dokonywana jest ocena kwalifikowalności **planowanych** wydatków. Pozytywna ocena projektu i przyznanie dofinansowania na realizację projektu i podpisanie z Beneficjentem umowy o dofinansowanie nie oznacza, że wszystkie wydatki, które Beneficjent przedstawi we wniosku o płatność w trakcie realizacji projektu na pewno będą poświadczane, zrefundowane lub rozliczone (w przypadku zaliczek). Kwalifikowalność wydatków jest również oceniana w trakcie realizacji projektu, kiedy Beneficjent przedkłada kolejne wnioski o płatność oraz podczas kontroli projektu. Ocena kwalifikowalności poniesionych wydatków jest prowadzona także po zakończeniu realizacji projektu – w zakresie obowiązków nałożonych na Beneficjenta Umową o dofinansowanie oraz wynikających z przepisów prawa.

W trakcie realizacji projektu sprawdzeniu podlega w szczególności:

- czy wydatek został rzeczywiście poniesiony²,
- czy wydatek był przewidziany w projekcie
- czy wydatek był poniesiony zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wspólnotowego oraz prawa krajowego,
- zasadność poniesienia danego wydatku dla realizacji projektu,
- efektywność poniesionego wydatku,
- sposób udokumentowania wydatku.

¹ W zakresie projektów objętych pomocą publiczną rozpoczęcie okresu kwalifikowalności wydatków wynikać będzie z właściwych przepisów dotyczących pomocy publicznej – przy czym, w ramach niniejszego konkursu nie przewiduje się wsparcia projektów, które objęte są pomocą publiczną (brak pomocy publicznej na pierwszym poziomie: Instytucja Zarządzająca RPO-L2020 – Beneficjent).

² Za wyjątkiem przypadków odpisanych w Rozdziale 6.4 Wytycznych.

Ponadto należy pamiętać o tym, że przyznane dofinansowanie to środki publiczne. Wobec tego Beneficjenci zobowiązani są do stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych albo do dokonania wyboru wykonawców zgodnie z zasadą konkurencyjności.

Co do zasady wydatkiem kwalifikowanym jest wydatek poniesiony przez Beneficjenta lub Grantobiorcę, z którym podpisano umowę o dofinansowanie/decyzję/porozumienie. W przypadku, gdy projekt realizowany jest w partnerstwie wydatek może być poniesiony przez Partnera (jeśli tak stanowi umowa/porozumienie o partnerstwie).

Katalog wydatków kwalifikowalnych oraz katalog wydatków niekwalifikowalnych jest katalogiem **otwartym** i zawiera jedynie przykłady wydatków, które w szczególności uznawane są przez IZ RPO jako wydatki kwalifikowalne (przy założeniu, że zostaną spełnione wszystkie warunki kwalifikowalności, o których mowa powyżej) bądź za wydatki niekwalifikowalne. Szczegółowe warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności wskazanych poniżej wydatków określone są w Wytycznych.

Niniejszy załącznik do Regulaminu konkursu określa katalog wydatków kwalifikowalnych w projektach realizowanych w ramach Działania 3.2, typ III oraz ewentualne limity i inne ograniczenia w odniesieniu do niektórych wydatków.

Wydatki kwalifikowalne:

Do wydatków kwalifikowalnych **w szczególności**, mogą zostać zaliczone następujące wydatki:

1. Prace przygotowawcze w tym:

- wydatki poniesione na sporządzenie Studium Wykonalności w zakresie wskazanym przez IZ RPO;
 - wydatki na przygotowanie dokumentacji technicznej: projekt budowlany, projekt wykonawczy, analizy, ekspertyzy, prace studialne, mapy lub szkice sytuujące projekt, plan funkcjonalno-użytkowy, itp. (np. certyfikaty energetyczne budynku);
- Wydatki, o których mowa w pkt 1, kwalifikują się w proporcji, w jakiej odnoszą się do realizowanego projektu.

2. Wydatki na działania informacyjno-promocyjne bezpośrednio związane z realizacją i promocją projektu³ - **maksymalnie 15 tys. PLN** (tablice, naklejki, strona internetowa, ogłoszenie w prasie).

3. Opłaty finansowe:

- wydatki na otwarcie i prowadzenie wyodrębnionego na rzecz projektu rachunku bankowego przeznaczonego do obsługi projektu (wyłącznie w przypadku, gdy płatności będą przekazywane w formie zaliczki),

4. Opłaty administracyjne związane z uzyskiwaniem wszelkiego rodzaju pozwoleń czy zgód niezbędnych do realizacji projektu, o ile faktycznie zostały poniesione przez Beneficjenta.

5. Roboty i materiały budowlane, wydatki na przedsięwzięcia inwestycyjne z zakresu likwidacji „niskiej emisji”, obejmujące wymianę starych kotłów, pieców, urządzeń grzewczych oraz realizację przyłączy do sieci ciepłowniczej, takie jak:

- wymianę źródła ciepła (kotłów, pieców, urządzeń grzewczych) w gospodarstwach domowych,
- wymianę źródła ciepła (kotłów, pieców, urządzeń grzewczych) w ramach lokalnych źródeł ciepła tj. kotłowni zasilających kilka budynków oraz kotłowni osiedlowych,
- podłączenie do sieci ciepłowniczej.

³ Zgodnie z Podręcznikiem wnioskodawcy i beneficjenta programów polityki spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji.

6. Wydatki związane z pozyskaniem **środków trwałych** (szczegółowe warunki kwalifikowania środków trwałych zostały określone w pkt 6.12 Wytucznych⁴).
7. Wydatek na dostawę, montaż i uruchomienie **ruchomego środka trwałego**, o ile środek trwały jest bezpośrednio powiązany z przedmiotem projektu (pkt 6.12.1 Wytucznych).

7.1 W ramach podziałania 3.2.5 będzie można uzyskać dofinansowanie na przedsięwzięcia inwestycyjne z zakresu ochrony powietrza obejmujące trwałą zmianę systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym, o klasie czystości niższej niż 5 według normy PN-EN 303-5-2012. zamienione na :

Podłączenie do sieci ciepłowniczej wraz z możliwością podłączenia ciepłej wody użytkowej

Połączenie do sieci gazowej i instalacja indywidualnego źródła ogrzewania

Instalacja indywidualnego źródła ogrzewania zasilanego z własnego zbiornika LPG

Instalacja indywidualnego źródła ogrzewania zasilanego energią elektryczną, odnawialnym źródłem energii (OZE- typu fotowoltaika, pompa ciepła lub inne) oraz olejem opałowym.

Instalację indywidualnego źródła ogrzewania z kotłem na paliwo stałe lub biomasę charakteryzujące się obowiązującym od końca 2020 roku minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do Dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

Ponadto będzie oceniane czy kotły będą wyposażone w automatyczny podajnik paliwa (nie dotyczy kotłów zgazowujących) i nie będą posiadały rusztu awaryjnego ani elementów umożliwiających jego zamontowanie.

Do kosztów kwalifikowanych projektów zaliczamy:

Koszty demontażu paleniska na paliwo stałe

Koszty zakupu i montażu nowego systemu ogrzewania w przypadku indywidualnych źródeł ogrzewania o których mowa powyżej

Koszty zakupu, montażu, wymiany i modernizacji instalacji grzewczej wraz z grzejnikami i/lub przystosowanie pomieszczeń na indywidualne źródło ciepła, związane z instalacją nowego systemu grzewczego.

Koszty podłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej w zakresie wykonania wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej, przystosowanie pomieszczeń na węzeł ciepłowniczy z wyłączeniem urządzeń węzła cieplnego

Koszty podłączenia do sieci gazowej wraz z wykonaniem wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej.

Koszty likwidacji, modernizacji lub budowy systemu odprowadzania spalin niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania nowego systemu ogrzewania.

7.2 Wymagania dla urządzeń objętych dofinansowaniem

⁴ Wytuczne Ministerstwa Rozwoju i Finansów w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z 16 lipca 2017 r.

Urządzenia grzewcze winny być trwale związane z obiektem budowlanym (przez układ instalacji grzewczej), w której została zainstalowane

Urządzenie (piec na paliwo stałe z podajnikiem) winno posiadać aktualne świadectwo badań energetyczno-emisyjnych „znak bezpieczeństwa ekologicznego” wydane przez instytucję posiadającą akredytację wydaną przez Polskie Centrum Akredytacji) oraz deklarację zgodności z przepisami z zakresu bezpieczeństwa produktu (CE lub B) podanych przez producenta

Urządzenie winno być wykonane fabrycznie i zamontowane po raz pierwszy, winno spełniać normy i być dopuszczone do użytkowania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

7.3 Warunkiem niezbędnym uzyskania dofinansowania jest likwidacja wszystkich dotychczasowych służących ogrzewaniu pieców lub kotłów c.o. opalanych paliwem stałym (węglem) w budynku mieszkalnym lub lokalu mieszkalnym w budynku wielorodzinnym oraz brak innego źródła ogrzewania, z wyjątkiem

Wykorzystania pieców kaflowych jako akumulacyjnych przy ogrzewaniu elektrycznym (zamontowanie grzałek elektrycznych)

Gdy piece objęte są ochroną konserwatorską

W ww. przypadkach należy usunąć podłączenie pieca z przewodem kominowym

Występowanie kominka jako dodatkowego źródła ciepła stanowiącego element dekoracyjny pomieszczenia mieszkalnego, opalanego drewnem.

Ponadto warunek udzielenia wsparcia jest Zapewnienie systemu kontroli eksploatacji urządzeń grzewczych Beneficjent (gmina) będzie zobowiązany do zapewnienia odpowiedniego systemu kontroli urządzeń grzewczych eksploatowanych przez odbiorców końcowych. Spełnienie tych warunków będzie się opierało na zawartych z odbiorcami np. porozumieniach/umowach. Celem takiego systemu będzie zapewnienie:

- egzekwowania od odbiorców końcowych, wykonania obowiązku trwałej likwidacji starego kotła i użytkowania wyłącznie dofinansowanego systemu ogrzewania jako podstawowego źródła ciepła w budynku
- braku nieuprawnionych modyfikacji kotła umożliwiających spalanie odpadów (np. dorobiony dodatkowy ruszt),
- przestrzegania parametrów paliwa dopuszczonego przez producenta urządzenia w instrukcji użytkowania urządzenia, w tym wyrażenia zgody przez odbiorcę końcowego na pobranie i zbadanie parametrów próbki paliwa,
- zapewnienie prawidłowych warunków składowania opału w celu jego ochrony przed zawilgoceniem (jeśli dotyczy).

Warunki zostaną spełnione, jeżeli w projekcie zakłada się zobowiązanie odbiorców końcowych do zrealizowania ww. warunków i przewidziany zostanie system kontroli wypełnienia ww. warunków. Ocena spełnienia warunków odbywa się w oparciu o oświadczenie przedstawione przez Wnioskodawcę.

7.4 Wysokość dotacji

Maksymalna wysokość dotacji w odniesieniu domu jednorodzinnego/lokalu mieszkalnego wynosi 10 000 PLN.

Dodatkowe (ponad ustalone limity) wydatki odbiorców końcowych poniesione w związku z likwidacją kotłów i przyłączeniem nowego źródła ciepła, nie są rozliczane w bilansie kosztów kwalifikowanych i nie stanowią wkładu własnego beneficjenta.

7.5 Rozliczanie projektu

W celu zapewnienia najefektywniejszego wdrażania tego rodzaju projektów przyjęta została odrębna ścieżka dofinansowania. Beneficjentem przyznawanej pomocy są jednostki samorządu terytorialnego, jednak mając na uwadze, iż głównymi źródłami zanieczyszczeń są systemy ogrzewania mieszkań, odbiorcami końcowymi projektu są m.in. właściciela/mieszkańcy lokali mieszkaniowych oraz domów mieszkalnych. W ramach projektu dofinansowanie będzie udzielone na likwidację źródeł niskiej emisji. W przypadku prowadzenia w części budynku działalności gospodarczej (np. wynajem pokoi, agroturystyka) będzie udzielona pomoc de minimis na tzw. drugim poziomie. W ramach projektu dofinansowanie będzie udzielane podmiotą/osobom legitymującym się tytułem prawnym do nieruchomości lub lokalu (np. wynikającym z prawa własności, ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego). Do uzyskania dofinansowania konieczne będzie przedstawienie dokumentów potwierdzających prawo do dysponowania nieruchomością lub lokalem. W imieniu właściciela/współwłaścicieli budynku/lokalu może działać administrator/zarządca, jeżeli wynika to z zakresu jego umocowania lub został do tego upoważniony.

Pozostałe wydatki kwalifikowane

- koszt podatku VAT, jeśli Wnioskodawca nie ma prawnej możliwości jego odzyskania.

Wydatki niekwalifikowalne

Do wydatków niekwalifikowalnych mogą zostać zaliczone w szczególności:

- wydatki ujęte w części 6.3 Wydatki niekwalifikowane Wytocznych Ministra Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014-2020,
- wydatki poniesione na wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie,
- wydatki poniesione na opracowanie planu gospodarki niskoemisyjnej,
- wydatki nieujęte w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie,
- wszelkie wydatki związane z zatrudnieniem osób,
- wydatki związane z utrzymaniem infrastruktury (bieżąca naprawa, konserwacja),
- wydatki na zakup usług doradczych,
- koszty pośrednie,
- wkład niepieniężny,
- wydatki związane z odzyskaniem kwot nienależnie wypłaconych,
- wydatki w zakresie audytu projektu i księgowości,
- wydatki związane ze sprawami sądowymi (w tym wydatki związane z przygotowaniem i obsługą prawną spraw sądowych).